

**UCHWAŁA NR XXV/140/2021
RADY MIASTA I GMINY JARACZEWO**

z dnia 21 kwietnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Jaraczewo na lata 2021 – 2025”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 poz. 713 z późn. zm.) oraz art.6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218 z późn. zm.) Rada Miasta i Gminy Jaraczewo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Jaraczewo na lata 2021 - 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Jaraczewo

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Roman Matuszak

Załącznik do uchwały Nr XXV/140/2021
Rady Miasta i Gminy Jaraczewo
z dnia 21 kwietnia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE JARACZEWO NA LATA 2021 -2025**

Jaraczewo 2021

I. Wstęp

Rodzina jest to mała grupa społeczna która składa się z rodziców, ich dzieci i krewnych. Rodziców łączy więź małżeńska, rodziców z dziećmi więź rodzicielska stanowiąca podstawę wychowania rodzinnego, jak również więź formalna określająca obowiązki rodziców i dzieci względem siebie ¹.

Rodzina zapewnia ciągłość biologiczną człowieczeństwa, to jest pierwsze środowisko wychowawcze, wywiera wpływ na zachowanie jednostki, na jej system wartości, stosunek do innych ludzi, do systemu norm i wzorów postępowania, przekazuje dziedzictwo kulturalne, przekazuje tradycje, zaspokaja podstawowe potrzeby człowieka. W ujęciu socjologicznym wg J. Szczepańskiego „Rodzina to grupa złożona z osób, które łączy stosunek małżeński i rodzicielski w szerokim społecznym i prawnym znaczeniu (prawnym bo są rodzice, społeczny, bo małżeństwo) członkowie rodzin żyją zazwyczaj pod jednym dachem, tworzą jedno gospodarstwo domowe obejmujące dwa pokolenia (mała rodzina) trzy pokolenia (wielka rodzina)². Zaś według Z. Tyski: „Rodzina to grupa społeczna; zbiorowość, ma poczucie odrębności; ma własne zadania i cele życiowe; ma układ stałych międzyosobniczych stosunków; ma określoną strukturę; występują w niej bezpośrednie, bliskie, intymne i emocjonalne kontakty. rodzina jest instytucją ogólnoludzką spotykaną we wszystkich epokach i kulturach. Rodzina stanowi integralną część każdego społeczeństwa: stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę ³.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020, poz. 218 z późn. zm.) **przemoc** w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, stanowi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie; zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ileokroć w cytowanej ustawie jest mowa o członku rodziny (Art. 2, pkt 1) należy przez to rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art.115 §11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.

Zgodnie, więc z § 11 kk, który stanowi „Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo,

powinowały w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu”. Tym samym za rodzinę należy uznać takie osoby żyjące w konkubinacie. Nadmienić, należy iż wielokrotnie przemoc występuje w związkach partnerskich, nieformalnych, jakim jest konkubinaty. Wg Wikipedii *Konkubinaty* (łac. *concupinatus* od *com-* „współ-” i *cubare* „leżeć”) <https://pl.wikipedia.org/wiki/Konkubinaty>, *kohabitacja* – nieformalny związek dwóch osób, pozostających w pożyciu, bez usankcjonowania w świetle prawa jako małżeństwa. Warto, zaznaczyć iż projekt zmian do Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zakłada między innymi zastąpienie pojęcia „członek rodziny” na rzecz „osoba doznająca przemocy domowej”.

Art. 2 pkt 2 cytowanej ustawy definiuje **przemoc w rodzinie** jako „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Powszechnie przez przemoc rozumie się: „każdy akt godzący w osobistą wolność jednostki, zmuszanie jednostki do zachowań niezgodnych z jej własną wolą”⁴.

Przemocą w rodzinie określone jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę siły działanie, przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody.

Wg słownika języka polskiego **przemoc** to przewaga wykorzystywana w celu narzucenia komuś swojej woli, wymuszenia czegoś na kimś; też: narzucona komuś bezprawnie władza. Wolfgang (1977,s.44), określa przemoc jako: „zamierzone użycie siły lub ujemnych bodźców fizycznych przez jedną osobę w stosunku do drugiej”⁵.

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Polsce przyjmuje następującą definicję przemocy domowej: „Zwana też przemocą w rodzinie. To zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody” (Sasal, 1998, s.210).

Przemoc to: „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą godność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnej relacji”. W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest zazwyczaj słabsza, a sprawca silniejszy.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości

społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej przez przemoc psychiczną, seksualną, zaniedbanie, po przemoc ekonomiczną. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Formy przemocy

1. **Przemoc fizyczna** – polega na różnej gamie form zachowania o różnym stopniu nasilenia np.: wymierzaniu policzków, biciu, kopaniu itp.⁶
2. **Przemoc seksualna** - zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt, zmuszanie do oglądania filmów, zdjęć pornograficznych itd.)⁷
3. **Przemoc psychiczna** – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy⁸, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu, ubliżaniu, szantażowaniu itp.
4. **Przemoc ekonomiczna/materialna** – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej ale również niszczenie przedmiotów itp.⁹
5. **Zaniedbanie** – to ciągłe niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i ekonomicznych.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazywanych cyklami przemocy.

W cyklach przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- 1 faza narastającego napięcia - jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem zachowań, w których sprawca okazuje zniecierpliwienie, rozdrażnienie, narastają sytuacje konfliktowe;
- 2 faza ostrej przemocy (wybuchu) - sprawca eskaluje przemoc, dochodzi do wybuchu gniewu, ostrego wyładowania agresji w stosunku do osoby krzywdzonej;
- 3 faza miodowego miesiąca - jest to faza, w której sprawca, po wybuchu agresji obiecuje poprawę, deklaruje zmianę zachowań, przeprosza osobę, która wierzy, że zmiana zachowania jest prawdą. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu lub zanika, a akty ostrej przemocy stają się coraz częstsze.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do

zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem zgodnie z art. 207 kodeksu karnego (Dz. U. z 2020, poz. 1444 z późn. zm.) .

Art. 207. § 1. „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10, jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 - 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje, prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki spostrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Przemoc domowa zdefiniowana jednoznacznie jako zachowania negatywne o dużej szkodliwości społecznej może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Dotknięta nią rodzina przestaje być zdrowym, twórczym spoiwem budującym wartościową społeczność lokalną. Dokonywana w zaciszu domowym przemoc, jest tym groźniejsza dla kondycji rodziny, im dłużej trwa i nie spotyka się z absolutną negacją i skutecznym powstrzymaniem. Jej przejawem może być przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna oraz ekonomiczna. Stosowana jest zarówno wobec rodziców, czy dziadków, jak i wobec małżonków (partnerów), a także wobec dzieci czy rodzeństwa oraz osób starszych czy niepełnosprawnych. Jest problemem trudnym do badania z wielu powodów, pośród których wstyd, niewiedza i bezradność ofiar są czynnikami dominującymi. Nadal zbyt często osoby, których dotyczy to zjawisko natrafiają na niezrozumienie ze strony najbliższego otoczenia, rodziny czy środowiska lokalnego, nieefektywną i opieszłą pomoc, a przede wszystkim brak zdecydowanego, bezwarunkowego potępienia i nieakceptacji społecznej wobec stosujących przemoc. Warunkami skutecznego działania jest objęcie kompleksową pomocą ofiar, zwłaszcza dzieci i młodzieży, w tym długofalowe oddziaływanie niwelujące głębokie urazy, pozwalające na

pełnowartościowe uczestnictwo w życiu społecznym oraz skuteczne powstrzymanie sprawców i ich resocjalizację. Niezbędnymi elementami determinującymi powodzenie podjętych działań jest powszechna edukacja społeczeństwa, kompleksowa informacja i poradnictwo oraz realizacja zaplanowanych zadań w sposób zintegrowany i ciągły. W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym rodzinnym tworzy się **Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jaraczewo**, zwany dalej **Programem**.

Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców gminy Jaraczewo w zakresie przeciwdziałania występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie. Program stanowi naturalną kontynuację działań podejmowanych w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w latach 2017 – 2020 i wcześniej. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Program zakłada podejmowanie działań chroniących ofiary przemocy, jak też edukację osób stosujących przemoc przez służby i instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe. Cele i zadania Programu, a także źródła jego finansowania zostały sformułowane na poziomie ogólnym, umożliwiającym ich rozwinięcie i uszczegółowienie, adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnych. Zakładając, że niniejszy program będzie stanowił wspólny plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, wówczas przyczyni się on do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy oraz ograniczenia zjawiska przemocy, a tym samym poprawy kondycji rodzin z Gminy Jaraczewo.

II. Analiza problemów społecznych na terenie gminy Jaraczewo

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie Gminy Jaraczewo w związku z występowaniem przemocy ukrytej, występującej w rodzinie czy w szkole i nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania. Jednak każdorazowe ujawnianie przypadków przemocy w rodzinie świadczy o poszerzeniu wiedzy na temat tego zjawiska. Ponadto każdy zgłoszony przypadek przemocy w rodzinie to odpowiedź społeczeństwa na brak przyzwolenia na to zjawisko, to świadomość, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Liczba interwencji domowych na terenie Gminy Jaraczewo dotyczących przemocy z wszczęciem procedury Niebieskiej Karty „NK” w latach 2018 - 2020

	2018	2019	2020
Liczba interwencji domowych na terenie Gminy Jaraczewo	17	32	17

Dane: KPP w Jarocinie

Z danych pochodzących z KPP w Jarocinie, wynika iż interwencji domowych na terenie Gminy Jaraczewo dot. przemocy z wszczęciem procedury Niebieskiej Karty „NK” odnotowano w roku 2018 - 17, w

roku 2019 – 32 , a w roku 2020 było to 17 interwencji. KPP w Jarocinie w 2020r. założyło 17 Niebieskich Kart. Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaraczewie, wynika że w 2020 roku nie złożono żadnego wniosku o przymusowe leczenie.

Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaraczewie, wynika że na dzień 31 grudnia 2020r. – 104 rodziny skorzystały z zasiłków w ramach ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

W 2012r. na terenie gminy Jaraczewo został powołany Zespół Interdyscyplinarny, który w szczególności działa w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty. W okresie od stycznia do grudnia 2020r. prowadzonych było **37** procedur „Niebieskiej Karty” w tym **20** z 2019 roku i **17**, które wpłynęły w 2020r. Jak ustalono **17** Kart zostało założonych przez dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Jarocinie. W 2020r. zakończono w **23** przypadkach procedury „Niebieskiej Karty”, z czego **22** procedury „Niebieskich Kart” zakończono z uwagi na ustanie przemocy oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy i **1** procedurę „Niebieskiej Karty” zakończono z powodu stwierdzenia braku zasadności podejmowania działań.

Jak wynika z uzyskiwanych danych ofiarami przemocy są głównie kobiety i dzieci, sprawcy stosują różne formy przemocy (przemoc fizyczną, psychiczną, ekonomiczną), a prowadzi do niej najczęściej nadużywanie alkoholu przez sprawcę. W rodzinach, w których doszło do przemocy, członkowie grupy roboczej podczas spotkań opracowują i realizują szczegółowy plan pomocy. Zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Jaraczewo dotyczy ludzi o różnym statusie społecznym, jest to problem wielowymiarowy. Wszystkie rodziny korzystające z pomocy objęte są monitoringiem sytuacji rodzinnej przez odpowiednie służby. Niestety nadal głównym problemem przemocy jest nadużywanie alkoholu, niewystarczająca ilość środków finansowych, izolacja. Wsparciem objęto **112** osób, w tym **30** dzieci, **46** kobiet i **36** mężczyzn. W roku 2020 odbyły się **53** posiedzenia grup roboczych „GR” i **4** posiedzenia „ZI”. Grupy robocze były prowadzone w zależności od zgłaszanych potrzeb i wynikały z problemów w indywidualnych przypadkach. Skład grupy roboczej uzależniony był od danego przypadku, jednak stale czynny udział biorą przedstawiciele pomocy społecznej, policji oraz Pełnomocnik Wójta ds. realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Jaraczewo. Ponadto w pracach „GR” brali udział przedstawiciele służby zdrowia, oświaty, sądu. Na spotkania grup roboczych zapraszane są ofiary przemocy oraz wzywani sprawcy przemocy.

W szkołach na terenie gminy Jaraczewo oficjalnie nie odnotowano aktów przemocy fizycznej i psychicznej, nie było zgłoszeń do organu nadzorującego czy do organów ścigania. W jednoznaczny sposób bardzo trudno jest określić zakres zjawiska przemocy. Bardzo często z uwagi na występowanie tzw. przemocy ukrytej, która ma miejsce w rodzinie czy w szkole, ale nie jest ujęta w statystykach z powodu braku wiedzy na jej temat. Na terenie Gminy Jaraczewo przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym. Dominującym problemem jest alkoholizm. Przemoc wiąże się również z niskimi dochodami, biedą, bezrobociem a także małą świadomością społeczną. Przypadki przemocy

zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu, gdzie jej świadkami są najczęściej tylko członkowie rodziny.

Mieszkańcom Gminy pomocy w zakresie uzależnień, współuzależnienia oraz przemocy domowej pomaga w szczególności:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin oraz dla ofiar przemocy w rodzinie,
- Policja.

W ujawnionych przypadkach przemocy w rodzinie lub w przypadkach uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie występuje przemoc, prowadzona jest tzw. procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia, GKRPA.

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart w 2020r.

	policja	GOPS	PCPR	oświata	Służba zdrowia	Razem
Gmina Jaraczewo	17	0	0	0	0	17

Dane: GOPS w Jaraczewie

Z powyższych danych wynika, że najwięcej *Niebieskich Kart* jako procedur interwencji wobec przemocy w rodzinie, które składają się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy, stosuje Policja.

Liczba niebieskich Kart w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Liczba rodzin w których była realizowana procedura „NK”, w tym:	24	30	27
1) Liczba formularzy wszczynających procedurę	20	32	17
2) Liczba procedur kontynuowanych z lat ubiegłych	13	17	20
Liczba rodzin w których została zakończona procedura „NK”	15	26	23
Liczba posiedzeń grup roboczych	65	80	53
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4

Dane: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaraczewie.

Ofiarami przemocy w rodzinie zgodnie z danymi ogólnopolskimi są najczęściej kobiety, które stanowią około 75% wszystkich osób doświadczających przemocy domowej oraz dzieci, które z kolei stanowią około 15% ogólnej liczby osób doświadczających przemocy w rodzinie. Dane dotyczące skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Jaraczewo wskazują również, że znaczącą częścią osób doznających przemocy są kobiety oraz dzieci, natomiast w większości przypadków podjęcia działań w ramach procedury *Niebieskiej Karty*, osobami, wobec których istnieje, podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie, są mężczyźni. W roku 2020 mężczyźni stanowili 100% osób podejrzanych o stosowanie przemocy, spośród nich osoby zostały zatrzymane do wyjaśnień, natomiast spośród wszystkich osób podejrzanych o stosowanie przemocy, prawie wszyscy mężczyźni znajdowali się pod wpływem alkoholu. W przypadku odnotowania, że problemem towarzyszącym stosowaniu przemocy wobec najbliższych jest problem alkoholowy, kontaktowano się z członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaraczewie, celem zachowania przez sprawcę abstynencji i zachęcania do walki z nałogiem poprzez podjęcie leczenia.

W związku z pracą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającego od 2012 roku przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaraczewie, w przypadku wdrożenia w rodzinie procedury *Niebieskiej Karty* każdorazowo podejmowano szereg działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy oraz pomocy celem wyjścia z trudnej sytuacji.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na terenie gminy Jaraczewo wchodzi przedstawiciele:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- policji;
- oświaty;
- ochrony zdrowia;
- organizacji pozarządowych;
- kuratorzy sądowi

III. Podstawa prawna

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane na zasadach określonych w:

- Ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U.2020, poz. 218 z późn. zm.)

- Ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U.2020, poz. 1876 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 821 z późn. zm.).
- Ustawie z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2019, poz. 2277 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U.2020, poz. 1359),
- Ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U.2020, poz. 30 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (t.j. Dz.U.2020, poz. 1444 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U.2020, poz. 2050),
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jaraczewo na lata 2017-2025 (Uchwała Rady Miasta i Gminy Jaraczewo Nr XXVIII/147/2017 z dnia 27 marca 2017r.)
- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (t.j. Dz.U.1997 nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

IV. Adresaci programu

Program przeznaczony jest dla:

- ofiar i sprawców przemocy,
- rodzin, dzieci i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pracownicy socjalni, policja, przedstawiciele oświaty, psycholodzy, kuratorzy, pracownicy służby zdrowia).,
- mieszkańców gminy Jaraczewo.

V. Zasoby gminy Jaraczewo w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą, w tym:
 - ośrodek pomocy społecznej,
 - komenda policji,
 - gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - placówki oświatowo – wychowawcze,
 - zakłady opieki zdrowotnej,
 - organizacje pozarządowe,
 - inne.

VI. Założenia programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) zapewnianie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 2) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 3) podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy;
- 4) upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

VII. Program jest spójny z następującymi programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Wielkopolskim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Jaraczewo na 2021 rok.

VIII. Cele Programu

Celem głównym programu jest:

Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie oraz skutkom jej występowania na terenie gminy Jaraczewo.

Cele szczegółowe programu będą realizowane przez:

1. Diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Jaraczewo,
2. Podejmowanie działań w środowisku lokalnym mających na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy,
3. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
4. Zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
5. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
6. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i dostęp do działań korekcyjnych wobec sprawców przemocy,
7. Podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
8. Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
9. Podnoszenie wrażliwości społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.

IX. Realizacja celów Programu nastąpi poprzez:

1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
- edukację środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie (ulotki, broszury, plakaty, artykuły w prasie lokalnej),

- podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych, działających w obszarze przemocy w rodzinie (m.in.: szkolenia),
- wymianę doświadczeń pomiędzy środowiskiem lokalnym a placówkami (wymiana informacji, współpraca),
- monitorowanie prowadzonych działań, które pozwolą na systematyczną ocenę efektów.

2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- kontynuowanie działalności Punktów Konsultacyjnych w gminie Jaraczewo dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin oraz dla ofiar przemocy w rodzinie,
- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji zajmujących się statutowo pomocą ofiarom przemocy w rodzinie,
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie przez specjalistów, instytucje, organizacje do tego powołane.
- rozpowszechnianie informacji o możliwościach otrzymania pomocy oraz instytucjach i osobach takiej pomocy udzielających

3. Ochronę ofiar przemocy w rodzinie:

- propagowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- współpraca z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji (współpraca ma na celu lepszy przepływ informacji, a więc pomaga w określeniu potrzeb rodziny, jak i w przygotowaniu spójnego planu pomocy),
- monitorowanie prowadzonych działań, które pozwolą na systematyczną ocenę efektów tych działań.

X. Podmioty realizujące działanie:

- policja,
- ośrodek interwencji kryzysowej,
- gminny zespół interdyscyplinarny,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele ochrony zdrowia.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ponadto zakłada się, że realizatorzy Programu będą ściśle współpracowali z:

- Sądem Rejonowym w Jarocinie,
- kuratorami sądowymi przy Sądzie Rejonowym w Jarocinie,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie,
- Ośrodkami Interwencji Kryzysowej w Jarocinie,
- radami sołeckimi,

- parafiami,
- specjalistami z zewnątrz,
- mediami.

XI. Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składają do 31 stycznia każdego roku do ośrodka pomocy społecznej.

XII. Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaraczewie nie później niż do 31 marca każdego roku przekłada Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

XIII. Finansowanie Programu

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki finansowe z budżetu Gminy Jaraczewo.

XIV. Zakończenie

Podstawowym zadaniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej stosowania. By było to możliwe, niezbędna jest współpraca różnych instytucji, placówek i organizacji, które mają w swoich zadaniach szeroko rozumianą pomoc rodzinie – szczególnie rodzinie będącej w kryzysie.

Powyższy Program należy traktować jako proces, którego powinno się weryfikować i aktualizować ze względu na to, że rozwiązywanie problemów społecznych to działania długofalowe, a zmieniające się uwarunkowania w gminie Jaraczewo mogą wymagać przeformułowania celów i rozwiązań. Przemoc w rodzinie to problem złożony i głęboko zakorzeniony w strukturze społecznej, który destabilizuje i destrukcyjnie wpływa na rodzinę, wywierając szczególnie zły wpływ na kształtowanie osobowości dziecka. W celu zapobiegania negatywnym skutkom przemocy uchwała się Program **Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jaraczewo**, którego celem głównym jest ***Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie oraz skutkom jej występowania na terenie gminy Jaraczewo***,

prowadzone w sposób wyważony z zachowaniem wszelkich procedur prawnych, aby podjęte działania i decyzje nie spowodowały skutków odwrotnych od zamierzonych.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020, poz. 218 z późn. zm.) art. 6 ust. 1 i 2 stanowi, że zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Art. 6 ust. 2 pkt 1 cyt. Ustawy nałożył na gminy jako zadanie własne obowiązek stworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez:

- opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jaraczewo na lata 2021-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, określa sposób realizacji zadań własnych gminy, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program określa kierunki działań, wskazuje zadania pomocowe kierowane do poszczególnych członków rodzin, w których przemoc występuje oraz proponuje działania zwiększające kompetencje i profesjonalizm osób udzielających pomocy. Uwzględnia problemy różnych grup społecznych doznających przemocy w rodzinie, odpowiada na istniejące potrzeby wskazywane przez społeczność lokalną, a także wyznacza zadania, które należy bezwzględnie podjąć, dotyczące ochrony praw osób najsłabszych, szczególnie dzieci. Realizacja zadań zawartych w Programie pozwoli na systemowe podejście do problemu przemocy w rodzinie oraz skuteczne podejmowanie działań kierowanych do rodzin, w których ten problem występuje. Tworząc niniejszy dokument uwzględniono współpracę i integrację wielu podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem tej współpracy będzie udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie. W Programie na lata 2021-2025 przewidziano kontynuację zadań realizowanych w latach 2017-2020, jak również podjęcie nowych przedsięwzięć. Uwzględniono przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.

Z tych względów podjęcie uchwały w powyższym brzmieniu uważa się za zasadne.

Burmistrz Miasta i Gminy

Dariusz Strugała